

Nye bøker

■ Åse Haugstvedt:

HIV for helsepersonell – en innføring



Bakgrunnen for boken er det hiv-positive pasienter har fortalt om sine møter med helsevesenet. Historier og erfaringer som har gjort forfatteren sikker på at helsearbeidere har behov for mer in-

formasjon om behandling av denne gruppen pasienter.

For å møte behovet presenterer Haugstvedt her relevant faktakunnskap om hiv-veifeksjon og illustrerer faktakunnskapen med fortellinger fra fem hiv-positive pasienter.

Forfatteren henvender seg primært til studenter i helsefag og til helsepersonell, men psykologer, ansatte i NAV, i asylmottak, i barnevernet, i skolen, i tannhelsetjenesten og andre som ikke jobber med HIV-pasienter til daglig, vil også ha nytte av boken. Den er ikke beregnet på spesialister i infeksjonsmedisin.

Temahefte om Oral helse

Utgitt av Norsk Epidemiologi, Tidsskriftet for Norsk forening for epidemiologi.

Referanse: Norsk Epidemiologi 2012; 22 (1): 1–68; <http://www.ntnu.no/ojs/index.php/norepid/issue/view/197>

Bestilling av temahefte: Redaktør Trond Peder Flaten, trond.flaten@chem.ntnu.no



Norsk Epidemiologi har i de senere år utgitt over 30 temahefter for å vise epidemiologisk forskning innenfor forskjellige fagområder og over temaer som er spesifikke for epidemiologisk forskning. Det siste i rekken er temaheftet som omhandler oral helse.

Epidemiologisk forskning innen

orale sykdommer og helsetjeneste favner ganske vidt innen alle odontologiske fagdisipliner, er tverrfaglig og internasjonalt. Dette temaheftet gir et innblikk i interessant forskning som spenner fra analyser av melketenner til mulige assosiasjoner mellom diabetes og periodontitt. Det er viktig forskning som utøves for å fremme kunnskap om årsak og utbredelse til sykdommer i munnhulen og hvordan de påvirker helsen mer generelt. Dette temaheftet inkluderer også utvikling av kvalitetsindikatorer innen tannhelse.

I alt åtte artikler er inkludert der den første artikkelen ved forfatterne Helene Meyer Tvinnerheim, Maiken Rørvik Langseth og Kristin S. Klock omhandler Melketenner som biomarkører i epidemiologisk forskning. Analyser av spormetall i melketenner vil gi oss kunnskap om vår eksponering til spormetaller og derved miljøpåvirkning som vi som barn utsettes for. At spormetaller kan lagres i melketenner, gjør at eksponering kan følges over tid.

Tove I. Wiggen og Nina J. Wang belyser foreldres påvirkning på førskolebarns utvikling av karies i artikkelen Parental influences on dental caries development in preschool children. An overview with emphasis on recent Norwegian research. For å belyse sin problemstilling har de brukt databasen til Mor og Barn-studien i regi av Folkehelseinstituttet. De har fokusert på familiekarakteristika, foreldrenes egen orale helse og foreldrenes livsstil for å studere i hvilken grad disse faktorene er assosiert med deres barns orale helse.

At bedre oral helse kan påvirkes gjennom helseundervisning er vist i studien blant unge i alderen 10–19 år i Tanzania ved Anne Nordrehaug Åstrøm og Kijakazi Obed Mashoto. I Changes in oral health related knowledge, attitudes and behaviours following school based oral health education and atraumatic restorative treatment in rural Tanzania beskrives intervensjonen overfor ungdommene og hvilke faktorer som de oppnådde å påvirke.

I planleggingen av SAMINOR 2-studien bestemte man seg for å gjennom-

føre en pilot-studie for den delen som skulle omhandle epidemiologi av oral helse. Sarah M. Adekoya og Magritt Brustad beskriver i Oral health of adults in northern Norway – A pilot study sine erfaringer med gjennomføringen av pilotstudien som ga viktig informasjon for gjennomføringen av hovedstudien.

Rasa Skudutyte-Rysstad, Harald M. Eriksen og Espen Bjertness beskriver endringer i oral helse blant 35-åringene i Oslo. De har vurdert oral helse hos et tilfeldig utvalg av personer i 1973, 1984, 1993, og 2003. Artikkelen Oral health among 35-year-olds in Oslo, Norway. A summary of time trends 1973–2003 viser til endringer over tid for flere parametre som karies prevalens, rotfyllingsprevalens, prevalens av apikal periodontitt, periodontal status ved lommebyrde og bentap.

Kjersti Skjold Rønningen og Morten Enersen har belyst hvilke sammenhenger det er mellom diabetes og periodontale infeksjoner i Diabetes and oral health. Med den økende forekomsten av diabetes i befolkningen, er det viktig å belyse hvordan personer som har diabetes, har ekstra behov for forebygging og behandling av periodontitt, og hvordan periodontitt kan påvirke grad av diabetes.

I 2005 fikk Helsedirektoratet i oppdrag å utarbeide kvalitetsindikatorer innen tannhelse med formål å skaffe til veie styringsinformasjon og følge utviklingen i tannhelse i befolkningen. Dette arbeidet er nå utviklet videre på nordisk nivå. Maren Mathiesen Wilberg beskriver status for dette arbeidet i Kvalitetsindikatorer innen tannhelse i Norge og Norden. Kvalitetsindikatorer innen oral helse er inkludert i OECDs arbeid for kvalitetsindikatorer innen primærhelsetjenesten.

Marit S. Skeie, Kristin S. Klock og Ola Haugejorden tar et kritisk blikk på Nåværende norske rutiner for innsamling av data innen kariesepidemiologi blant barn/unge holder rutinene fortsatt mål? Den offentlige tannhelsetjenesten rapporterer inn til KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering), og forfatterne ønsker å evaluere nytteverdien av de data som innrapporteres og om de

harmonerer med moderne behandlingsmåter for karies.

Dette temaheftet viser noe av det som forskes på innenfor epidemiologisk rettet forskning innen odontologien og assosierte fagområder og status for arbeidet med kvalitetsindikatorer.

Anne-Lise Lund Håheim